

Pwysigrwydd Eiriolaeth 10

Adolygiad o wasanaethau eiriolaeth i oedolion yng
Nghymru gan ganolbwyntio'n benodol ar bobl hŷn

Cynnwys

1. Crynodeb Gweithredol	3
2. Adolygiad o wasanaethau eiriolaeth i oedolion yng Nghymru gan ganolbwyntio'n benodol ar bobl hŷn	5
Cyflwyniad	5
Methodoleg	5
Canfyddiadau allweddol	6
Nifer y gwasanaethau a'r bobl sy'n derbyn cefnogaeth	7
Staff a gwirfoddolwyr sy'n ymwneud ag eiriolaeth	8
Gwasanaethau eiriolaeth a ariennir yn benodol ar gyfer pobl hŷn yng Nghymru	9
Gwasanaethau eiriolaeth ar gyfer grŵp cleientiaid ehangach, ond mae pobl hŷn yn cael eu cefnogi fel rhan o'r gwasanaeth	9
Manylion y gwahanol rolau eiriolaeth â thâl	11
Iaith	12
Ansawdd a safonau	12
Dadansoddiad	13
Casgliadau ac argymhellion	16
3. Datblygiadau sy'n gysylltiedig ag Eiriolaeth yng Nghymru	17
4. Diolchiadau	20

1. Crynodeb Gweithredol

Mae Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 yn rhoi cipolwg wedi'i ddiweddarau o'r ddarpariaeth eiriolaeth yng Nghymru i oedolion, gyda phwyslais arbennig ar bobl hŷn.

Mae nifer cyffredinol yr eiriolwyr (cyflogedig a gwirfoddol) a nifer y gwasanaethau a ariennir i ddarparu eiriolaeth ledled Cymru wedi gostwng ers i'r arolwg diwethaf gael ei gyhoeddi yn 2024. Bu gostyngiad sylweddol mewn gwasanaethau eiriolaeth sy'n ymroddedig i gefnogi pobl hŷn 50+ oed, gyda nifer y sefydliadau, gwasanaethau ac eiriolwyr i gyd yn lleihau. Serch hynny, bu cynnydd yng nghyfanswm nifer y bobl sy'n derbyn cymorth ar draws pob gwasanaeth yng Nghymru dros y 12 mis diwethaf.

Dilynwyd ein dadansoddiad gan gyfweiliadau dilynol â chyfarfodydd rhwydwaith eiriolaeth ledled Cymru a thrafodaethau mewn cyfarfodydd ar y rhwydwaith eiriolaeth.

Mae llawer o'r ffactorau a ddyfynnwyd am y duedd o ostyngiadau parhaus yn y rhan fwyaf o'r ystadegau allweddol yn cynnwys cyllidebau sydd yn lleihau, neu sydd ddim yn cynyddu; cyllid tymor byr yn aml gyda chadarnhad hwyr; diffyg cyllid pwrpasol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer eiriolaeth broffesiynol annibynnol (IPA) a diffyg gwasanaethau cymorth eraill i gyfeirio pobl atynt am gymorth. Mae'r pryderon hyn wedi parhau ers Pwysigrwydd Eiriolaeth 8 yn 2022.

Fel y disgwyliwyd yn ystod arolygon blaenorol Pwysigrwydd Eiriolaeth, mae cyflawni gofynion statudol ar gyfer comisiynu eiriolaeth wedi dargyfeirio cyllid lleol oddi wrth fathau eraill o eiriolaeth lefel is, ataliol yn y gymuned, gan arwain

at ystod lai o'r gwasanaethau hyn a sefydliadau'n rhoi'r gorau i weithredu neu stopio cynnig eiriolaeth.

Gydag amgylchiadau ariannol heriol yn effeithio ar lawer o bobl ledled Cymru, mae'r cynnydd sylweddol yn niferoedd a chymhlethdod atgyfeiriadau wedi parhau i roi hyd yn oed mwy o bwysau ar wasanaethau eiriolaeth ar adeg pan mae'r mwyafrif wedi derbyn llai o gyllid, gwasanaethau ac eiriolwyr. Hefyd, wrth i'r achosion ddod yn fwy cymhleth a chymryd llawer o amser i'w datrys, nid yw eiriolwyr wedi gallu cefnogi cymaint o achosion ar unrhyw un adeg, gyda mwy o sefydliadau yn gweithredu rhestrau aros hirach nag a adroddwyd yn flaenorol.

Mae amgylchiadau ariannol heriol a lefelau uchel o chwyddiant sy'n effeithio ar gymdeithas yn gyffredinol hefyd wedi effeithio'n bersonol ar lawer o eiriolwyr.

Mae'r heriau hyn wedi parhau i gael eu gwaethygu gan y diffyg cynnydd mewn cyflogau eiriolwyr, sy'n cael eu hystyried yn gyffredinol yn is na phroffesiynau tebyg sy'n gofyn am sgiliau tebyg. Mae cymhlethdod cynyddol gwaith achos wedi rhoi mwy o bwysau ar eiriolwyr, gan arwain at fwy o straen, mwy o absenoldeb salwch sydd wedyn yn rhoi mwy o bwysau ar eiriolwyr sy'n gweithio. I lawer o sefydliadau mae cadw a recriwtio eiriolwyr wedi bod yn fwyfwy heriol.

Heb gyllid tymor hwy cynyddol, sicr, cynaliadwy, bydd yr holl heriau a amlygwyd gan yr arolwg hwn ac arolygon blaenorol yn parhau i waethygu gan roi pwysau mawr ar sefydliadau eiriolaeth ac eiriolwyr. Er gwaethaf yr heriau hyn, mae eiriolwyr ledled Cymru yn parhau i ymdrechu i gynnig y gefnogaeth orau bosibl i bobl sy'n ceisio cymorth i ddeall eu hawliau a sicrhau bod eu lleisiau yn cael eu clywed.

Dros y ddwy flynedd ddiwethaf mae'r sector eiriolaeth ledled Cymru wedi parhau i ddod yn fwy unedig wrth rannu gwybodaeth a heriau cyffredin.

Mae rheolwyr sefydliadau eiriolaeth wedi cyfarfod yn rheolaidd ac wedi cyfuno i wneud sylwadau ar y cyd i Lywodraeth Cymru am y sefyllfa sy'n wynebu'r sector. Yn ystod cyfnodau anodd, mae llais cyfunol eiriolwyr sy'n eirioli drostynt eu hunain a'r bobl maen nhw'n eu cefnogi wedi dod yn gryfach. Er mwyn gwella'r sefyllfa, mae angen i Lywodraeth Cymru adeiladu ar y ddealltwriaeth a'r pryder y maent wedi'i fynegi a'u troi'n gamau gweithredu a fydd yn sicrhau cynaliadwyedd, twf a thegwch ar draws y sector eiriolaeth gyfan.

Mae Age Cymru yn arbennig o bryderus am y gostyngiad yn nifer y sefydliadau arbenigol, gwasanaethau eiriolaeth ac eiriolwyr sy'n cefnogi pobl hŷn yn benodol.

O ganlyniad, rydym yn pryderu na fydd pobl hŷn yn cael yr un lefel o arbenigedd trwy wasanaethau sy'n cefnogi oedolion o bob oed ag y byddent gan sefydliadau sy'n ymroddedig i gefnogi pobl dros 50 oed. Mae'r gostyngiadau cyffredinol mewn sefydliadau sy'n darparu cymorth eiriolaeth i oedolion o bob oed y gallai pobl hŷn gael mynediad iddynt hefyd yn bryderus. Mae hyn yn arwain at lai o gyfleoedd i bobl hŷn gael mynediad at wasanaethau eiriolaeth sy'n canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar, atal ac eiriolaeth yn y gymuned, fel y dangosir gan y gostyngiad yn nifer cyffredinol y bobl hŷn a gefnogir dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

2. Adolygiad o wasanaethau eiriolaeth i oedolion yng Nghymru gan ganolbwyntio'n benodol ar bobl hŷn

Cyflwyniad

Mae'n bleser gennym gyflwyno Pwysigrwydd Eiriolaeth 10, ein 10fed adroddiad ar ddarpariaeth eiriolaeth i oedolion yng Nghymru gyda phwyslais arbennig ar bobl hŷn.

Dros y 19 mlynedd diwethaf, mae Age Cymru wedi adolygu argaeledd gwasanaethau eiriolaeth, materion sy'n ymwneud â chyllid a chynaliadwyedd gwasanaethau eiriolaeth, ansawdd y gwasanaeth, hyfforddiant eiriolwyr, rôl eiriolaeth wrth ddiogelu, hygyrchedd o ran iaith a gwybodaeth a dealltwriaeth o newidiadau deddfwriaethol mewn eiriolaeth.

Mae ein tystiolaeth wedi cael ei defnyddio i ddylanwadu ar gyllidwyr grantiau, comisiynwyr a Gweinidogion yn Llywodraeth Cymru. Rydym wedi galw am roi terfyn ar y loteri cod post o ran argaeledd eiriolaeth, am ddull ariannu mwy cyson, ar gyfer mwy o gynaliadwyedd y sector ac yn bwysicaf oll i bobl sydd angen cymorth y gwasanaethau hyn gael mynediad ble bynnag y maent yng Nghymru. Fe wnaethom hefyd alw am ddyletswydd statudol newydd ar gyfer eiriolaeth o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) (y Ddeddf).

Mae eiriolaeth annibynnol yn wasanaeth hanfodol i unigolion sicrhau eu bod nhw (a'u canlyniadau lles) yn cael eu rhoi wrth wraidd gwaith gwasanaethau cymorth. Mae eiriolaeth annibynnol yn rhoi llais, dewis a rheolaeth i ddinasyddion dros gynnal eu llesiant.

Mae Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 yn cyflwyno canfyddiadau ein harolwg diweddaraf. Mae'n archwilio'r canfyddiadau o ran

y gofyniad parhaus am wasanaethau eiriolaeth statudol a gomisiynwyd a'r angen am ystod eang o fathau eraill o eiriolaeth ar adeg o heriau ariannol cynyddol i bob rhanddeiliaid. Bydd Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 yn rhoi cipolwg eang ar y sefyllfa bresennol yng Nghymru.

Methodoleg

Defnyddiwyd arolwg ar-lein i ddosbarthu ein cwestiynau i ddarparwyr. Mae gennym wybodaeth helaeth o'r sector eiriolaeth yng Nghymru ond fe wnaethom ymdrechu i sicrhau ein bod yn ymgysylltu â chymaint o ddarparwyr â phosibl.

Mae ymatebwyr yr arolwg Pwysigrwydd Eiriolaeth yn hunan-ddewis. Gofynnir am ymatebion gan sefydliadau sy'n cael eu hariannu i ddarparu gwasanaethau eiriolaeth i oedolion ledled Cymru. Casglir gwybodaeth hefyd am y gefnogaeth a roddir i bobl hŷn naill ai trwy wasanaethau pwrpasol neu fel rhan o'r grŵp ehangach o gleientiaid. Er gwaethaf ein hymdrechion, ni allwn warantu bod gennym ddata gan 100% o ddarparwyr.

Roedd y data a gasglwyd gennym yn hydredol ac felly roedd yn adlewyrchu'r arolygon eraill yn ein cyfres. Rydym wedi tynnu data i baentio'r darlun llawn o wasanaethau eiriolaeth yng Nghymru gan sicrhau ei fod yn ddefnyddiol i gomisiynwyr, darparwyr a dinasyddion.

Fe wnaethom anfon yr arolwg allan yn wreiddiol ym mis Medi 2025, gan wneud cysylltiad uniongyrchol â chymaint o ddarparwyr hysbys ag y gallwn, gan gynnwys y rhai yr oeddem eisoes wedi derbyn ymatebion ganddynt i arolygon blaenorol.

Canfyddiadau Allweddol

Cynhaliwyd ein harolwg diwethaf Pwysigrwydd Eiriolaeth 9 yn 2024. Yma rydym yn cofnodi canlyniadau 2026 yn erbyn ein canfyddiadau 2024:

Bu gostyngiad o 40% yn nifer y gwasanaethau eiriolaeth (o 20 i 12) yn benodol ar gyfer pobl hŷn (50+ oed).

Bu gostyngiad o 13% mewn gwasanaethau sy'n darparu eiriolaeth i grŵp cleientiaid ehangach sy'n cwmparu oedolion o bob oedran. Mae'r gostyngiad o 72 i 63 o wasanaethau.

Cyfanswm nifer y bobl hŷn a gefnogwyd ar draws yr holl wasanaethau dros y 12 mis diwethaf oedd 6,746, gostyngiad o dros 1,000 ers Pwysigrwydd Eiriolaeth 9.

Cefnogwyd bron i 3,000 yn llai o bobl hŷn gan wasanaethau eiriolaeth a ariannwyd yn benodol ar gyfer pobl hŷn nag yn 2024. Mae hyn yn ostyngiad o 54% o 5,405 i 2,479.

Cynyddodd cyfanswm nifer y bobl a gefnogwyd ar draws pob gwasanaeth yng Nghymru dros y 12 mis diwethaf bron i 50% i 18,836.

Mae 126 o eiriolwyr cyflogedig a gwirfoddol yn cynnig eiriolaeth yn benodol i bobl hŷn. Mae'r ffigur hwn wedi gostwng 20%.

Mae 347 o eiriolwyr cyflogedig a gwirfoddol yn gweithio ym mhob gwasanaeth eiriolaeth ledled Cymru. Mae'r ffigur hwn wedi gostwng 8%.

Mae 150 o eiriolwyr cyflogedig llawn amser yn gweithio ym mhob gwasanaeth eiriolaeth ledled Cymru. Mae'r ffigur hwn wedi cynyddu 5% ers 2024.

Mae 89 o eiriolwyr â thâl rhan-amser, sy'n gynydd o 42%.

Mae 108 o eiriolwyr gwirfoddol yn gweithio mewn amrywiaeth o wasanaethau eiriolaeth ledled Cymru. Mae hyn bron i 40% yn is na'r ffigur yn Pwysigrwydd Eiriolaeth 9.

Mae dros hanner y sefydliadau sy'n cwblhau'r arolwg yn gweithredu rhestr aros weithredol, sy'n gynydd bach.

Mae gwasanaethau a ariennir yn benodol ar gyfer pobl hŷn yn parhau i fodoli ym mhob un o'r 22 ardal awdurdod lleol yng Nghymru. Mae gwasanaethau ar gyfer grŵp cleientiaid ehangach yn parhau i gwmpasu pob awdurdod lleol.

Nifer y gwasanaethau a'r bobl a gefnogir

	PE 1 2007	PE 2 2008	PE 3 2011	PE 4 2013	PE 5 2016	PE 6 2018	PE 7 2020	PE 8 2022	PE 9 2024	PE 10 2026
Cyfanswm nifer yr ymatebwyr	45	28	20	22	22	21	33	27	21	19
Nifer y gwasanaethau a ariennir yn benodol ar gyfer pobl hŷn	23	19	22	23	19	13	12	19	20	12
Nifer y sefydliadau sy'n darparu'r gwasanaethau hyn			13	15	13	7	6	10	9	6
Nifer y gwasanaethau eiriolaeth eraill a ariennir lle mae pobl hŷn yn rhan o'r grŵp cleientiaid				26	44	41	76	89	72	63
Nifer y sefydliadau sy'n darparu'r gwasanaethau hyn			11	12	15	18	30	24	21	19
Cyfanswm nifer y bobl a gefnogir						10,402	16,909	19,592	12,760	18,836
Cyfanswm nifer y bobl hŷn a gefnogwyd			4,500	5,500	6,412	5,466	8,153	9,090	7,831	6,746
Nifer yr ardaloedd Awdurdodau Lleol gyda gwasanaethau wedi'u hariannu ar gyfer grŵp cleientiaid ehangach					22	22	22	22	22	22
Nifer yr ardaloedd Awdurdodau Lleol sydd â gwasanaethau a ariennir yn benodol ar gyfer pobl hŷn					17	15	15	22	22	22

Sylwch y gall un darparwr fod â mwy nag un gwasanaeth eiriolaeth, a bydd gan rai wasanaethau'n benodol ar gyfer pobl hŷn yn ogystal â gwasanaethau ar gyfer grŵp cleientiaid ehangach.

Staff eiriolaeth a gwirfoddolwyr

	PE 1 2007	PE 2 2008	PE 3 2011	PE 4 2013	PE 5 2016	PE 6 2018	PE 7 2020	PE 8 2022	PE 9 2024	PE 10 2026
	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau	Pob math o wasanaethau
Llawr Amser		19	39	33	87	44	99	150	142	150
Rhan Amser				25	43	51	69	79	64	89
Gwirfoddol		22	30	1	36	38	127	117	171	108

Gwasanaethau eiriolaeth a ariennir yn benodol ar gyfer pobl hŷn (50+) yng Nghymru

Mae ein harolwg yn awgrymu bod 12 gwasanaeth wedi'u hariannu'n benodol ar gyfer pobl hŷn o'i gymharu ag 20 yn 2024. Mae nifer y sefydliadau sy'n darparu'r gwasanaethau hynny wedi gostwng o naw i chwech. Mae pedwar o'r sefydliadau yn darparu un gwasanaeth eiriolaeth yr un, un yn darparu dau wasanaeth gyda'r sefydliad sy'n weddill yn darparu chwe gwasanaeth.

Mae nifer y bobl hŷn sy'n cael eu cefnogi'n uniongyrchol gan y gwasanaethau hyn yn ystod y 12 mis blaenorol wedi gostwng bron i 3,000, gan ostwng o 5,405 yn 2024 i 2,479 yn 2026. Mae'r nifer o eiriolwyr sy'n cefnogi pobl hŷn hefyd wedi gostwng o 158 yn 2024 i 126 yn 2026, gyda gostyngiad yn nifer yr eiriolwyr cyflogedig a nifer yr eiriolwyr gwirfoddol. Bydd eiriolwyr cyflogedig yn gyffredinol yn delio ag achosion mwy cymhleth, yn aml o fewn y ffurfiau statudol o eiriolaeth, tra bod eiriolwyr gwirfoddol yn gyffredinol yn delio ag achosion ataliol lefel is.

Dywedodd y bobl a wnaeth ymateb i'n harolwg eu bod yn cael eu hariannu i ddarparu lledaeniad eang o wasanaethau eiriolaeth ar draws y categorïau a restrir yn Rhan 10 Cod Ymarfer (Eiriolaeth) sy'n cyd-fynd â'r Ddeddf. Yn ddaearyddol, mae gwasanaethau eiriolaeth yn benodol ar gyfer pobl hŷn yn parhau i fod ar gael ym mhob ardal o Gymru yn rhannol oherwydd dau brosiect a ariennir yn genedlaethol. Yn 2020, dim ond mewn 15 ardal awdurdod lleol oedd sefydliadau sy'n cefnogi pobl hŷn yn bodoli. Yn ogystal â hyn, efallai y bydd pobl hŷn hefyd yn gallu cael mynediad at gymorth gan wasanaethau sydd â grŵp cleientiaid ehangach gan fod gan bob ardal awdurdod lleol o leiaf saith math gwahanol o wasanaethau eiriolaeth, fel y nodwyd drwy fapio gwasanaethau eiriolaeth a gynhaliwyd gyda chymorth gwasanaethau sy'n mynychu cyfarfodydd y rhwydwaith eiriolaeth ledled Cymru.

Gwasanaethau eiriolaeth ar gyfer grŵp cleientiaid ehangach ond lle mae pobl hŷn yn cael eu cefnogi fel rhan o'r gwasanaeth

Mae nifer yr ymatebion i'r arolwg Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 wedi gostwng o'i gymharu â'r arolwg blaenorol. Cwblhaodd 19 sefydliad yr arolwg hwn o'i gymharu â 21 yn 2024. Mae hyn yn cynrychioli'r ymateb isaf a gafwyd dros y 19 mlynedd y mae'r arolygon Pwysigrwydd Eiriolaeth wedi'u cynnal. Dangosodd yr ymateb fod nifer y gwasanaethau sy'n cefnogi oedolion o bob oed wedi gostwng o 72 i 63 o'i gymharu â'r adroddiad blaenorol o 2024.

Er gwaethaf y gostyngiadau hyn yn nifer y sefydliadau a'r gwasanaethau sy'n cefnogi oedolion o bob oedran, mae nifer y bobl sy'n cael eu cefnogi gan y gwasanaethau hyn wedi cynyddu bron i 50% o 12,760 yn 2024 i 18,836. Fodd bynnag, mae cyfanswm nifer y bobl hŷn sy'n derbyn cymorth eiriolaeth wedi gostwng ers yr arolwg diwethaf o 7,831 i 6,746. Mae'r her sy'n wynebu sefydliadau eiriolaeth yn cael ei ddangos gan y sylwadau canlynol a wnaed gan sefydliad yn ystod yr arolwg:

“Rydym yn gweld cynnydd mewn lefelau, cymhlethdod a galw. Y sefyllfa yw nad yw'r cyllid yn cynyddu rhyw lawer, os o gwbl! Mae rhai gwasanaethau heb weld cynnydd am 15 mlynedd”.

Mae nifer yr eiriolwyr cyflogedig llawn amser (yn seiliedig ar 35 awr yr wythnos) wedi cynyddu ychydig o 5% o 142 yn 2024 i 150 yn 2026. Bu cynnydd mawr yn ystod y cyfnod hwn yn nifer yr eiriolwyr â thâl rhan-amser gyda chynnydd o 42% o 64 i 89 dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Fodd bynnag, gyda nifer yr eiriolwyr gwirfoddol yn gostwng o 171 i 108, gostyngodd nifer cyffredinol yr eiriolwyr sy'n cefnogi oedolion o bob oed yn 2026 8% i 347 o'i gymharu â'r 377 a adroddwyd yn 2024.

Mae dros hanner y sefydliadau yn gweithredu rhestr aros weithredol ar hyn o bryd, sy'n gynnydd bach o'i gymharu ag Pwysigrwydd Eiriolaeth 9. Mae nifer yr ardaloedd awdurdodau lleol lle mae eiriolaeth broffesiynol annibynnol a gomisiynwyd o dan y Ddeddf bellach yn parhau i fod yn 21. Mae'r un ardal awdurdod lleol sydd eto i gomisiynu gwasanaethau eiriolaeth yn ffurfiol o dan y Ddeddf yn prynu cymorth eiriolaeth pan fo angen.

Mae cwmpas daearyddol cyflawn o ryw fath o wasanaethau eiriolaeth ar gyfer grŵp cleientiaid ehangach ym mhob ardal awdurdod lleol ledled Cymru. Fodd bynnag, er bod amrywiaeth o wahanol fathau o wasanaethau eiriolaeth yn parhau i gael eu darparu ledled Cymru, nid yw mor amrywiol nac mor helaeth ag yr adroddwyd yn flaenorol. Gan adeiladu ar ganlyniadau'r arolwg, mae Age Cymru yn parhau i fapio'r ystod o wasanaethau eiriolaeth ym mhob ardal awdurdod lleol yng Nghymru¹, gan gynnal cyfweiliadau dilynol lle bo angen. Mae'r canlyniadau'n dangos nad yw rhai mathau anstatudol o eiriolaeth bellach ar gael mewn rhai ardaloedd, yn aml o ganlyniad i lai o gyllid neu dim cyllid o gwbl ar gyfer y sefydliadau sy'n darparu'r gwasanaethau hyn. Mae hyn yn arbennig o wir am bobl hŷn yn 2026 gyda'r gostyngiad sylweddol yn nifer y sefydliadau a'r gwasanaethau a ariennir yn benodol ar gyfer pobl hŷn.

¹Gwasanaethau Eiriolaeth yng Nghymru - www.agecymru.org.uk/advocacyservicesinwales

Manylion y gwahanol rolau eiriolaeth â thâl

Am y tro cyntaf yn ystod yr arolygon Pwysigrwydd Eiriolaeth, roedd yna gwestiynau a oedd yn cynnwys mwy o fanylion am y gwahanol fathau o rolau eiriolaeth â thâl. Roedd angen data ychwanegol i lywio trafodaethau parhaus rhwng sector eiriolaeth Cymru a Llywodraeth Cymru am yr amgylchiadau ariannol cynyddol heriol a brofwyd gan ddarparwyr eiriolaeth.

Yn Pwysigrwydd Eiriolaeth 9 adroddwyd gan ymatebwyr fod yr heriau hyn wedi deillio o'r diffyg cyllid parhaus gan Lywodraeth Cymru ar gyfer comisiynu IPA a chyfyngiadau ar y cyllidebau a gynigir gan gomisiynwyr statudol sy'n ariannu'r mathau statudol eraill o eiriolaeth.

Datgelodd y cwestiynau ychwanegol yn Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 y wybodaeth ganlynol:

Mathau o rôl eiriolaeth	Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 2026
Eiriolwyr Galluedd Meddyliol Annibynnol (IMCA) Darparu eiriolaeth statudol fel sy'n ofynnol yn y Ddeddf Galluedd Meddyliol (2005)	37
Eiriolwyr Iechyd Meddwl Annibynnol (IMHA) Darparu eiriolaeth statudol fel sy'n ofynnol yn y Ddeddf Iechyd Meddwl (2007)	50
Eiriolwyr Proffesiynol Annibynnol (IPA) Darparu eiriolaeth statudol fel sy'n ofynnol yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) (2014)	65
Eiriolwyr cyflogedig anstatudol eraill	87
Amrediad cyflog cyfartalog ar gyfer eiriolwyr rheng flaen cyfwerth ag amser llawn	£22,293 – £38,513.71
Cyflog cyfartalog cymedrig ar gyfer eiriolwyr rheng flaen cyfwerth ag amser llawn	£27,311

Dywedodd llawer o sefydliadau eiriolaeth fod y ffigurau cyflog cyfartalog wedi cael eu heffeithio gan y diffyg cynnydd priodol mewn cyllid gan gomisiynwyr statudol, sydd wedi arwain at sefyllfa ble mae cyflogau eiriolwyr yn is na chyflogau proffesiynau tebyg sy'n gofyn am sgiliau tebyg.

“Mae'r eiriolwyr sy'n gweithio i ni yn gweithio i safon uchel, ond oherwydd y diffyg cyllid a ddarperir, nid ydym yn gallu eu cyflogi i'r lefel y dylen nhw ei dderbyn. Rydym felly yn colli staff unwaith eu bod nhw'n gymwys i awdurdodau iechyd a lleol yn aml, sy'n eironig oherwydd mai dyma'r sefydliadau sy'n ein hariannu yn wreiddiol, sy'n cynnig bandiau cyflog gwell”.

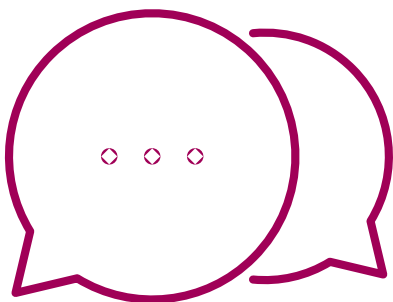
Yr unig eithriad yw cyflog cyfartalog un sefydliad sy'n cael ei ariannu'n uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru. Dywedodd y sefydliadau eiriolaeth ymhellach fod y cyflog cyfartalog hwn o bron i £39,000 yn cael ei ystyried ar y lefel briodol ar gyfer eiriolwr medrus a hyfforddedig a byddai wedi bod yn gyraeddadwy pe bai comisiynwyr wedi darparu cynnydd cyllidebol i wasanaethau a gomisiynwyd dros y 15 mlynedd diwethaf ar y lefelau chwyddiant perthnasol. Nid oedd gan unrhyw sefydliad arall gyflog cyfartalog o dros £30,000 oherwydd diffyg cynnydd blynyddol priodol mewn cyllid gan gomisiynwyr statudol a chyllidwyr eraill.

Iaith

Wrth ddarparu gwasanaethau eiriolaeth i sicrhau bod lleisiau dinasyddion yn cael eu clywed a'u dymuniadau yn cael eu parchu, mae angen cynnig cefnogaeth yn y cyfrwng y maent fwyaf cyfforddus ag ef, boed hynny'n Saesneg neu'n Gymraeg.

Mae canran y sefydliadau sydd ag eiriolwyr sy'n siarad Cymraeg wedi cynyddu'n sylweddol o 57% i 84% ers Pwysigrwydd Eiriolaeth 9. Cynyddodd nifer gwirioneddol yr eiriolwyr Cymraeg o 45 i 49.

Mae'r defnydd o gymorth eiriolaeth drwy gyfrwng y Gymraeg yn parhau i fod yn isel. Parhaodd tua 80% o'r gwasanaethau i adrodd bod llai na 10% neu ddim o'u cymorth wedi'i ddarparu yn Gymraeg. Fel yn Pwysigrwydd Eiriolaeth 9, nododd pedwar sefydliad fod llawer mwy sylweddol o'r Gymraeg yn cael ei ddefnyddio, gydag un yn adrodd bod y Gymraeg yn cael ei defnyddio mewn dros 50% o'u gwaith achos.

Ansawdd a safonau

Yn 2024, roedd gan 57% o'r ymatebwyr y Marc Perfformiad Ansawdd (QPM). Yn 2026 mae'r ffigur hwn wedi aros ar yr un lefel gyda chynnydd bach yn nifer y sefydliadau sy'n gweithio'n weithredol tuag at gyflawni'r QPM. Roedd y cynnydd o 10% i 16% dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Yn gyffredinol, mae canran y sefydliadau nad oes ganddynt y QPM ac nad ydynt yn gweithio tuag ato wedi gostwng i tua 25%. Datgelodd trafodaethau gyda sefydliadau eiriolaeth fod costau cynyddol ar gyfer cynlluniau fel y QPM ac eraill sy'n helpu i ddangos ansawdd sefydliad wedi rhoi pwysau ariannol ychwanegol ar sefydliadau oherwydd cyllidebau is.

Mae cyfran y sefydliadau y mae gan eu staff bellach Gymhwyster Eiriolaeth Cenedlaethol *City and Guild*, neu sy'n gweithio tuag at ei gyflawni, wedi gostwng o ychydig dros 80% yn 2024 i 74% yn 2026. Mae nifer y sefydliadau sydd hefyd ag eiriolwyr sydd naill ai â chymhwyster BA mewn Eiriolaeth neu sy'n gweithio tuag at y cymhwyster BA mewn Eiriolaeth wedi cynyddu o un i ddau. Ar y cyfan, mae hyn yn golygu bod dau sefydliad nad oes ganddynt eiriolwyr gyda chymhwyster ffurfiol ac nad ydynt yn gweithio tuag at ei gyflawni.

Pan ofynnwyd iddynt am anghenion hyfforddiant, soniwyd am Ganllawiau Cwynion y GIG, Rheoli Disgwyliadau Cleientiaid, Delio ag Ymddygiadau Heriol, Goruchwylio ac Eiriolwyr Rheoli Perfformiad, Eiriolaeth Heb Gyfarwyddyd, Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant Cymru, Ymwybyddiaeth Niwroamrywiaeth, Dulliau sy'n Canolbwyntio ar y Person, ASSIST, Defnyddio Sylweddau, Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl, Ffiniau Proffesiynol, Cynnal Sgyrsiau Anodd, Mesurau Diogelu Colli Rhyddid ac Arferion Myfyriol.

Dadansoddiad

Mae Pwysigrwydd Eiriolaeth 10 yn rhoi cipolwg wedi'i ddiweddarau o'r ddarpariaeth eiriolaeth yng Nghymru i oedolion, gyda phwyslais arbennig ar bobl hŷn (50+).

Cwblhawyd yr arolwg Pwysigrwydd Eiriolaeth am y tro cyntaf yn ystod 2026 gan y darparwr eiriolaeth cwynion Iechyd a Gofal Cymdeithasol statudol a'r ddau ddarparwr eiriolaeth plant statudol mewn perthynas ag eiriolaeth rhieni. Heb y cyfraniadau hyn, byddai'r gostyngiadau yn nifer yr eiriolwyr a'r gwasanaethau wedi bod hyd yn oed yn fwy oherwydd bod nifer o ddarparwyr sefydledig naill ai wedi rhoi'r gorau i fodoli neu'n rhoi'r gorau i ddarparu eiriolaeth dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

Mae'r gostyngiadau mewn gwasanaethau eiriolaeth sy'n ymroddedig i gefnogi pobl hŷn wedi bod hyd yn oed yn fwy amlwg gyda gostyngiadau sylweddol yn nifer y sefydliadau, gwasanaethau ac eiriolwyr sy'n cefnogi pobl hŷn yn benodol. Mae'r gostyngiadau hyn wedi arwain at lawer llai o bobl hŷn yn derbyn cymorth gan sefydliadau sy'n ymroddedig i'w cefnogi. Mae nifer cyffredinol y bobl hŷn a gefnogir gan bob math o wasanaeth hefyd wedi lleihau.

Mae'r sylwadau a gyflwynwyd i 10 cwestiwn Pwysigrwydd Eiriolaeth, ynghyd â chyfweliadau dilynol gydag ymatebwyr a thrafodaethau mewn cyfarfodydd rhwydwaith eiriolaeth ledled Cymru, yn awgrymu bod llawer o'r gostyngiadau yn parhau i fod oherwydd gostyngiadau cyllid tymor real. Mae llawer o'r ffactorau a ddyfynnwyd ar gyfer y duedd o ostyngiadau parhaus yn y rhan fwyaf o'r ystadegau allweddol wedi aros yr un fath dros y tri arolwg ac adroddiad diwethaf Pwysigrwydd Eiriolaeth. Gellir eu crynhoi fel yr isod:

- Cyllidebau sy'n stopio neu leihau cyllid tymor byr yn aml gyda chadarnhad hwyr
- diffyg parhaus o gyllid pwrpasol gan Lywodraeth Cymru sy'n caniatáu awdurdodau lleol i gomisiynu IPA

- diffyg gwybodaeth am eiriolaeth gan weithwyr proffesiynol mewn cyrff statudol oherwydd mwy o drosiant o weithwyr proffesiynol, gan arwain at gysylltiadau allweddol yn diflannu
- diffyg gwasanaethau cymorth eraill i gyfeirio pobl at gymorth gan arwain at fwy o bwysau ar eiriolaeth fel dewis arall
- galw cynyddol
- cynnydd mewn achosion eiriolaeth rhieni.

Mae'r holl ffactorau hyn wedi cynyddu'r pwysau ar broffesiwn sydd eisoes wedi'i ymestyn ac wedi arwain at:

- cynnydd yn nifer yr achosion ar gyfer oedolion o bob oed er gwaethaf llai o wasanaethau ac eiriolwyr yn gyffredinol
- achosion sy'n cymryd mwy o amser
- Eiriolwyr sydd â mwy o lwythi achosion mwy cymhleth
- cyfran gynyddol o wasanaethau eiriolaeth gyda rhestrau aros
- heriau recriwtio a chadw eiriolwyr
- sefydliadau sy'n rhoi'r gorau i ddarparu eiriolaeth o ganlyniad i ddatgomisiynu
- comisiynwyr yn dargyfeirio cyllid i ddarparu eiriolaeth statudol
- Llai o ystod eiriolaeth
- rhai o'r sefydliadau eiriolaeth mwy sy'n cefnogi oedolion o bob oed sy'n rhoi'r gorau i gynnig gwasanaethau pwrpasol i bobl hŷn
- pobl hŷn nad ydynt yn cael yr un arbenigedd o gymorth trwy sefydliadau sy'n cefnogi oedolion o bob oed ag y gwnaethant gan sefydliadau sy'n arbenigo mewn cymorth i'r rhai 50+ oed.

Fel y disgwyliwyd yn ystod arolygon blaenorol Pwysigrwydd Eiriolaeth, mae'n ymddangos bod cyflawni'r gofynion statudol ar gyfer comisiynu eiriolaeth wedi dargyfeirio cyllid lleol oddi wrth fathau eraill o eiriolaeth lefel is, ataliol yn y gymuned gan arwain at ystod lai o'r gwasanaethau hyn, a bod rhai sefydliadau yn rhoi'r gorau i fodoli neu gynnig eiriolaeth. Mae ailgomisiynu rhai mathau o eiriolaeth statudol hefyd wedi arwain at nifer llai o sefydliadau sy'n darparu'r gwasanaethau hyn, gan arwain at sawl sefydliad eiriolaeth sefydledig yn rhoi'r gorau i ddarparu eiriolaeth ers 2024.

Gydag amgylchiadau ariannol heriol yn effeithio ar lawer o bobl ledled Cymru, mae'r cynnydd sylweddol yn niferoedd a chymhlethdod atgyfeiriadau wedi parhau i roi hyd yn oed mwy o bwysau ar wasanaethau eiriolaeth ar adeg pan mae'r mwyafrif wedi lleihau cyllid, gwasanaethau ac eiriolwyr. I waethygu hyn, wrth i'r achosion ddod yn fwy cymhleth a chymryd llawer o amser i'w datrys, nid yw eiriolwyr wedi gallu cefnogi cymaint o achosion ar unrhyw un adeg, gyda mwy o sefydliadau yn gweithredu rhestrau aros hirach nag a adroddwyd yn flaenorol. Mae'r gostyngiad yn ystod a nifer y gwasanaethau cymorth eraill i gyfeirio pobl atynt am gymorth wedi arwain at bobl sy'n chwilio am eiriolwyr i'w cefnogi gyda materion sy'n mynd y tu hwnt i ffiniau eiriolaeth.

Mae cyfweliadau dilynol gydag ymatebwyr a thrafodaethau mewn cyfarfodydd rhwydwaith eiriolaeth ledled Cymru wedi parhau i nodi effaith y cynnydd yn nifer yr achosion eiriolaeth i oedolion lle mae'n ofynnol i eiriolwyr gefnogi rhieni plant sy'n destun achosion amddiffyn plant. Mae'r achosion hyn yn gymhleth ac yn anghymesur yn cymryd llawer o amser o'i gymharu ag achosion eraill, gydag achosion yn aml yn gofyn i eiriolwyr fynychu achosion llys am ddyddiau ar y tro ac

felly nid ydynt yn gallu cefnogi cleientiaid eraill yn ystod y cyfnod hwnnw. Yn y mwyafrif o achosion, mae comisiynwyr yn parhau i ddarparu ychydig neu ddim cyllid ychwanegol ar gyfer cymorth nad oedd wedi'i ddisgwyl ar adeg y comisiynu. Heb fwy o gyllid i alluogi eiriolwyr ychwanegol i gefnogi cleientiaid ag anghenion cymorth eraill, mae nifer cyffredinol y bobl sy'n cael eu cefnogi mewn meysydd allweddol eraill o wasanaethau eiriolaeth wedi'u contractio wedi lleihau ac mae'r rhestrau aros wedi cynyddu ar gyfer rhai sefydliadau. Mae'r ddau sefydliad a gomisiynwyd sy'n darparu eiriolaeth plant statudol hefyd yn darparu eiriolaeth rhieni. Mae'r ddau wedi cwblhau'r arolwg Pwysigrwydd Eiriolaeth am y tro cyntaf mewn perthynas â'r eiriolaeth maen nhw'n ei ddarparu ar gyfer oedolion sydd wedi helpu i gael darlun mwy cyflawn.

Mae amgylchiadau ariannol heriol a lefelau uchel o chwyddiant sy'n effeithio ar gymdeithas yn gyffredinol hefyd wedi effeithio'n bersonol ar lawer o eiriolwyr. Mae'r heriau hyn wedi parhau i gael eu gwaethygu gan y diffyg cynnydd mewn cyflogau eiriolwyr, sy'n cael eu hystyried yn gyffredinol yn is na phroffesiynau tebyg sy'n gofyn am sgiliau tebyg. Mae cymhlethdod cynyddol gwaith achos wedi rhoi mwy o bwysau ar eiriolwyr, gan arwain at fwy o straen, mwy o absenoldeb salwch sydd wedyn yn rhoi mwy o bwysau ar eiriolwyr sy'n gweithio. I lawer o sefydliadau mae wedi parhau i fod yn fwyfwy heriol cadw a recriwtio eiriolwyr.

Ychydig iawn o sefydliadau sy'n adrodd eu bod yn gallu recriwtio eiriolwyr cymwys, gyda'r mwyafrif yn cefnogi eiriolwyr dan hyfforddiant i gwblhau'r cymhwyster eiriolaeth tra'n ymgymryd â llai o lwyth achosion. Gyda dim ond un sefydliad academaidd sy'n darparu'r prif gymhwyster eiriolaeth a llawer o sefydliadau sydd angen eu heiriolwyr dan hyfforddiant i ymgymryd â'r cwrs, mae'r amseroedd aros i ddechrau hyfforddiant wedi dod yn llawer hirach. Mae hyn wedi arwain at ragor o oedi cyn bod eiriolwyr yn medru ymgymryd â llwyth achosion llawn ac yn caffael y wybodaeth a'r profiad i ymgymryd ag achosion mwy cymhleth ar gyfer rhai sefydliadau sy'n darparu eiriolaeth. Mae'n medru cymryd sawl blwyddyn cyn i rywun ddod yn eiriolwr cymwys, felly mae recriwtio eiriolwyr dan hyfforddiant ymhell o fod yn ateb delfrydol i'r her o sicrhau nifer ddigonol o eiriolwyr priodol i ateb y galw cynyddol.

Mae cyfweiliadau dilynol a thrafodaethau gyda darparwyr eiriolaeth yn awgrymu nad oes llawer o gynnydd o hyd wrth wella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth eiriolaeth i ddefnyddwyr gwasanaeth posibl neu i weithwyr proffesiynol sy'n gweithio mewn cyrff statudol. Yn wir, mae llai o gyllidebau o fewn cyrff statudol wedi parhau i arwain at fwy o drosiant o weithwyr proffesiynol nag a brofwyd o'r blaen, gan arwain at gysylltiadau allweddol yn diflannu a gostyngiad cyffredinol mewn ymwybyddiaeth o wasanaethau eiriolaeth a'r gofynion ar gyfer cymorth eiriolaeth. Mae angen mwy o hyfforddiant a gwybodaeth gan weithwyr cymdeithasol a gweithwyr iechyd proffesiynol sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda buddiolwyr posibl gwasanaethau eiriolaeth.

Casgliadau ac argymhellion

Heb gyllid tymor hwy cynaliadwy, cynyddol, wedi'i sicrhau, bydd yr holl heriau a amlygwyd gan yr arolwg hwn ac arolygon blaenorol yn parhau i waethygu gan roi pwysau mawr ar sefydliadau eiriolaeth ac eiriolwyr. Er gwaethaf yr heriau hyn, mae eiriolwyr ledled Cymru yn parhau i ymdrechu i gynnig y gefnogaeth orau bosibl i bobl sy'n ceisio cymorth i ddeall eu hawliau a sicrhau bod eu lleisiau yn cael eu clywed.

Dros y ddwy flynedd ddiwethaf mae'r sector eiriolaeth ledled Cymru wedi parhau i ddod yn fwy unedig wrth rannu gwybodaeth a heriau cyffredin. Mae rheolwyr sefydliadau eiriolaeth wedi cyfarfod yn rheolaidd ac wedi cyfuno i wneud sylwadau ar y cyd i Lywodraeth Cymru am y sefyllfa sy'n wynebu'r sector.

Yn ystod cyfnodau anodd, mae llais cyfunol eiriolwyr sy'n eirioli drostynt eu hunain a'r bobl maen nhw'n eu cefnogi wedi dod yn gryfach. Er mwyn gwella'r sefyllfa, mae angen i'r sector adeiladu ar y ddealltwriaeth a'r pryder y maent wedi'u mynegi a'u troi'n gamau gweithredu a fydd yn sicrhau cynaliadwyedd, twf a thegwch ar draws y sector eiriolaeth gyfan.

Mae Age Cymru yn arbennig o bryderus am y gostyngiad yn nifer y sefydliadau arbenigol, gwasanaethau eiriolaeth ac eiriolwyr sy'n cefnogi pobl hŷn yn benodol. O ganlyniad, rydym yn pryderu na fydd pobl hŷn yn cael yr un lefel o arbenigedd trwy wasanaethau sy'n cefnogi oedolion o bob oed ag y byddent gan sefydliadau sy'n ymroddedig i gefnogi'r rhai dros 50 oed. Mae'r gostyngiadau cyffredinol mewn sefydliadau sy'n darparu cymorth eiriolaeth i oedolion o bob oed y gallai pobl hŷn gael mynediad iddynt hefyd yn bryderus. Mae hyn yn arwain at lai o gyfleoedd i bobl hŷn gael mynediad at wasanaethau eiriolaeth sy'n canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar, atal ac eiriolaeth yn y gymuned, fel y dangosir gan y gostyngiad yn nifer cyffredinol y bobl hŷn a gefnogir dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

Mae Age Cymru yn parhau i fod yn ymrwymedig i gefnogi datblygiad y sector eiriolaeth annibynnol yng Nghymru ac yn ei ystyried yn offeryn hanfodol i sicrhau lles yr holl ddinasyddion, nid lles pobl hŷn yn unig.

Mae hyn wedi'i ddangos wrth i Age Cymru sicrhau cyllid i ddarparu eiriolaeth yn uniongyrchol i bobl hŷn, cefnogi'r sector eiriolaeth ehangach a chynnig cyfleoedd hyfforddi ar draws y sector eiriolaeth gyfan. Mae prosiect HOPE yn parhau i sicrhau bod eiriolaeth gymunedol ar lefel isel, a ddarperir gan wirfoddolwyr, ar gael i bobl hŷn a'u gofalwyr ym mhob ardal o Gymru. Mae'r prosiect Eiriolaeth Dementia yn sicrhau bod cymorth arbenigol ar gael i oedolion ledled Cymru. Mae Age Cymru hefyd yn parhau i hyrwyddo a sicrhau bod y cymorth a'r adnoddau a ddatblygwyd ar gyfer y sector eiriolaeth yng Nghymru yn ystod GTAP ar gael.

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch ag Age Cymru drwy e-bostio advocacy@agecymru.org.uk

Sylwer:

Mae ymatebwyr arolwg Pwysigrwydd Eiriolaeth yn hunan-ddewis. Mae ymatebion yn seiliedig ar a ydynt yn darparu gwasanaethau eiriolaeth wedi'u hariannu sy'n benodol ar gyfer neu yn cynnwys pobl hŷn fel rhan o'u grŵp cleientiaid. Er ein bod yn ymdrechu i gasglu data gan bob darparwr, nid yw cwblhau'r arolwg yn orfodol.

Roedd y data a gasglwyd gennym yn hydredol ac yn adlewyrchu'r arolygon eraill yn ein cyfres ond rydym wedi tynnu data i lunio'r darlun llawn o wasanaethau eiriolaeth yng Nghymru, gan wneud y data yn ddefnyddiol i gomisiynwyr, darparwyr a dinasyddion.

3. Datblygiadau mewn eiriolaeth yng Nghymru

Mae'r 10 arolwg ac adroddiad Pwysigrwydd Eiriolaeth a gynhaliwyd dros y 19 mlynedd diwethaf wedi cofnodi datblygiadau mawr yn y sector eiriolaeth yng Nghymru.

Bob dwy flynedd maent wedi creu cipolwg o'r ddarpariaeth eiriolaeth yng Nghymru i oedolion, gan adrodd ar yr amrywiadau mewn ystod eang o gategorïau sy'n cwmpasu maint ac ansawdd y ddarpariaeth eiriolaeth.

Ochr yn ochr â'r canfyddiadau hyn, mae'r adroddiadau wedi manylu ar y datblygiadau ehangach y mae'r sector eiriolaeth yng Nghymru wedi gweithredu ynddynt. Mae'r rhain wedi cynnwys datblygiadau deddfwriaethol sylweddol sy'n effeithio ar eiriolaeth fel Deddfau sy'n gysylltiedig ag Iechyd a Gofal Cymdeithasol a gyflwynwyd gan Lywodraethau'r DU a Chymru. Maent wedi mapio'r newidiadau ariannu a chomisiynu sydd wedi digwydd ers bron i 20 mlynedd a hefyd effaith ffactorau fel Covid-19 a'r argyfwng costau byw.

Mae'r prif ddatblygiadau a adroddwyd yn ystod yr arolygon a'r adroddiadau Pwysigrwydd Eiriolaeth wedi'u crynhoi yn y graffig llinell amser canlynol.

Llinell Amser Pwysigrwydd Eiriolaeth

2004

- Mae Age Concern yn trefnu rhwydwaith eiriolaeth gyntaf ar gyfer pobl hŷn
- Age Cymru yn gyfrifol am yr ysgrifenyddiaeth o 2006

2005

- Deddf Galluedd Meddyliol

2006

- Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru
- Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru)

2007

- Pwysigrwydd Eiriolaeth 1
- Deddf Iechyd Meddwl (mesur Cymreig)

2008

- Dechreuodd QPM

2010

- Maniffesto ar gyfer Eiriolaeth Annibynnol ledled Cymru a Lloegr gyda Gweithredu ar gyfer Eiriolaeth

2011

- Cronfa Mantais y Loteri Fawr

2012-14

- Age Cymru yn ymgyrchu dros gynnwys eiriolaeth a diogelu yn y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)

2014

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru). Gweithredwyd yn 2016

2017

- Rhwydweithiau eiriolaeth rhanbarthol ychwanegol wedi'u sefydlu

2019

- Eiriolaeth plant wedi'i reoleiddio o dan RISCA

2020-21

- Arolygon Covid

2023

- Grŵp rheolwyr eiriolaeth yn gwneud sylwadau i Lywodraeth Cymru
- Sefydlwyd Llais yn dilyn Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu) (Cymru)

2016

- Rhan 10 Cod Ymarfer (eiriolaeth). Diwygiwyd yn 2020.
- Hyfforddiant eiriolaeth yn seminarau'r Ddeddf
- Rhaglen Eiriolaeth Llinyn Aur (GTAP)
- Rhwydwaith eiriolaeth wedi'i ymestyn i bob darparwr eiriolaeth oedolion
- Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) (RISCA)

2018

- Sefydlu Wythnosau Ymwybyddiaeth Eiriolaeth
- Dirywiad eiriolaeth anstatudol, yn enwedig eiriolaeth pobl hŷn

2020

- Mae HOPE yn parhau â gwaith GTAP i gefnogi'r sector eiriolaeth yng Nghymru
- Gweminarau Digwyddiad Mawr yn dechrau
- Galluogodd HOPE gefnogaeth DPP ychwanegol i'r sector eiriolaeth yng Nghymru
- Covid-19
- Cymhwyster Eiriolaeth Lefel 4

2021-22

- Materion costau byw i ddarparwyr eiriolaeth

4. Diolchiadau

Mae Age Cymru yn ddiolchgar i'r holl ddarparwyr gwasanaethau eiriolaeth a gymerodd amser i gwblhau'r arolwg ar-lein ac i'r rhai a gytunodd ein bod ni'n medru cysylltu â nhw er mwyn cael ymatebion manylach i rai o'r materion a drafodwyd.

Hoffem hefyd ddiolch i bawb a gynorthwyodd i baratoi'r arolwg a phawb a helpodd i gynhyrchu'r adroddiad.

Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â:

Louise Hughes
Pennaeth Diogelu ac Eiriolaeth
Age Cymru
Parc Sant Andreas
Lôn y Frenhines
Parc Diwydiannol Bromfield
Yr Wyddgrug
Sir y Fflint
CH7 1XB

01352 706228
louise.hughes@agecymru.org.uk

Neu ar gyfer ymholiadau cyffredinol:

Oedran Cymru
Llawr Gwaelod
Tŷ'r Morwyr
Llys Trident
Ffordd Ddwyrain Moors
Caerdydd
CF24 5TD

029 2043 1555
enquiries@agecymru.org.uk

Age Cymru, Llawr Isaf, Tŷ Mariners, Llys Trident,
Heol East Moors, Caerdydd CF24 5TD

Ffôn: 029 2043 1555

E-bost: enquiries@agecymru.org.uk

www.agecymru.cymru

Dilynwch ni ar: facebook.com/agecymru x.com/agecymru

Mae Age Cymru yn elusen gofrestredig 1128436, cwmni cyfyngedig drwy warant ac wedi'i gofrestru yng Nghymru a Lloegr 6837284. Gweler uchod am ein swyddfa gofrestredig. ©Age Cymru 2026

